

STRATEGIJA

ZA PREVENCIJU KORUPCIJE
2015.-2019.

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE

Sadržaj

Uvod	1
1. Vizija	4
2. Opći cilj Strategije za prevenciju korupcije	5
4. Ciljevi	6
5. Načela	7
6. Rizici u provođenju	Error! Bookmark not defined.
7. Načini provođenja i praćenje implementacije Strategije i Akcionog plana	9
8. Tijela za provođenje i korisnici	10
9. Strateški ciljevi, programi i aktivnosti	11
<i>Borba protiv korupcije u Bosni i Hercegovini – pravni okvir</i>	17
<i>Zakon o reviziji institucija Bosne i Hercegovine</i>	18
<i>Zakon o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije</i>	19
<i>Strategija za borbu protiv korupcije 2015.-2019.</i>	20

Uvod

Korupcija je ozbiljan problem u savremenom svijetu koja je, u različitim oblicima i razmjerama prisutna svugdje, pa i u ekonomski najsnažnijim, najdemokratskijim i najorganizovanijim državama. Kao što su faktori koji utiču na stanje i razmjere korupcije raznovrsni, poput historijskih, društvenih, kulturoloških i političkih, tako su i posljedice korupcije u životu običnoga građanina i cjelokupnoga društva mnogobrojne i teške. Korupcija u svim sferama društva narušava stabilnost i prosperitet Bosne i Hercegovine. Ista podriva povjerenje u institucije vlasti, ometa ekonomski razvoj i ravnopravnu tržišnu utakmicu, ugrožava vladavinu zakona, demokratiju i ljudska prava, podriva dobro upravljanje, pravičnost i socijalnu pravdu, omogućava rast organiziranog kriminala, ugrožava stabilnost demokratskih institucija i moralnih osnova društva. Da bi se korupcija suzbijala i da bi se osiguralo očuvanje osnovnih društvenih vrijednosti u BiH, javlja se potreba za primjenom konzistentnih i efikasnih mjera za suzbijanje korupcije.

Korupcija postoji ukoliko dođe do namjernog narušavanja principa nepristranosti pri odlučivanju u cilju prisvajanja neke pogodnosti.

Definisanje korupcije je važno zbog potrebe da se korupcija razlikuje od slučajeva kada je pristranost u odlučivanju posljedica predrasuda ili naklonosti a ne namjere da se ostvari neka pogodnost za sebe ili drugoga, kao i od situacija u kojima je štetna odluka plod manjka informacija ili znanja

kojim donosilac odluke raspolaže.

Korupcija je na razne načine definirana međunarodnim aktima i od strane teoretičara, što može prouzrokovati različita tumačenja. Jedna od najobuhvatnijih i najpotpunijih definicija korupcije, koja se nalazi u Građanskopravnoj konvenciji protiv korupcije Savjeta Evrope¹, koja ukazuje na razne pojavne oblike korupcije koji su sankcionirani normama krivičnog zakonodavstva u BiH. Prema Konvenciji, *"korupcija" podrazumijeva traženje, nuđenje, davanje ili primanje, direktno ili indirektno, mita ili bilo koje druge nezakonite koristi ili stavljanje toga u izgled, koje izopačuje propisano izvođenje neke dužnosti ili ponašanja koje se zahtijeva od primatelja mita, nezakonite koristi ili osobe kojoj se to stavlja u izgled.*

Korupcija predstavlja posebnu opasnost za države u tranziciji, u kojima demokratski institucionalni i vrijednosni sistemi još nisu dovoljno izgrađeni i u kojima neadekvatni pravni i politički mehanizmi ne pružaju dovoljno garancija za efikasnu kontrolu raspolaganja javnim ovlastima, čiju zloupotrebu korupcija zapravo predstavlja.

¹ Strazbourg, 04.11.1999. godine, stupila na snagu 01.11.2003. godine, stupila na snagu u odnosu na BiH 01.11.2003. godine; („Službeni glasnik BiH“ broj: 36/2001)

Bosna i Hercegovina, kao tranzicijska zemlja, u posljednje vrijeme preuzima određene sistematske aktivnosti na suprotstavljanju korupciji, ali u tom smislu ima još mnogo prostora za unaprjeđenje.

U tom smislu, za uspješnu prevenciju korupcije potreban je sveobuhvatan interdisciplinarni pristup. Svi nivoi vlasti u BiH moraju osigurati političku, finansijsku i pravnu transparentnost i odgovornost.

Iako se korupcija može pojaviti u svakom dijelu društva u kojem se donose odluke, najštetnije posljedice ima korupcija u javnom sektoru, uključujući i nosioce javnih ovlaštenja. Imajući u vidu širinu javnog sektora u BiH na raznim nivoima vlasti, kao i njegovu posebnu odgovornost prema građanima od čijih se sredstava finansira, dužnost javnog sektora je da primjerom pokaže spremnost za prevenciju korupcije.

Stoga, institucije BiH prevenciju korupcije u prvom redu trebaju započeti u vlastitim redovima i tako pokazati svoju iskrenu i stvarnu namjeru za rješavanje ovog problema.

Vrhovna revizijska institucija (u daljem tekstu: VRI), kao neovisna institucija revizije u BiH², ima važnu ulogu u prevenciji korupcije, doprinoseći smanjenju nivoa korupcije kroz svoj mandat i kroz obavljanje zadataka iz svoje nadležnosti.

VRI u BiH u procesu borbe protiv korupcije nemaju represivnu, već preventivnu ulogu i postupaju u skladu sa zakonima i standardima i kontinuirano prate aktivnosti sadržane u dokumentu Uloga i odgovornost VRI u BiH u vezi sa prijevarom i korupcijom. Prioritetni zadatak VRI u BiH je preuzimanje proaktivne uloge naspram prijave i korupcije, što podrazumijeva podršku izradi politika i strategija institucija u sprječavanju korupcije; jačanje svijesti i povećanje odgovornosti u korištenju javnog novca; utjecaj na transparentnost svih postupaka javnih organa, predočavanje rezultata rada VRI-a u BiH parlamentima, javno objavljivanje izvještaja o reviziji te davanje preporuka i poticanje suradnje sa drugim institucijama.

Stoga, uzimajući u obzir da je puno bolje spriječiti nego otkrivati korupciju, borba protiv korupcije treba biti sastavljena od različitih elemenata.

2 ISSAI 1 - Limska deklaracija: II – NEZAVISNOST; Vrhovne revizije institucije mogu postići svoje ciljeve objektivno i efikasno samo ako su nezavisne od subjekta revizije i zaštićene od vanjskog uticaja. Iako državne institucije ne mogu biti apsolutno nezavisne jer su dio države kao cjeline, vrhovne revizije institucije će imati funkcionalnu i organizacionu nezavisnost potrebnu za ostvarivanje njihovih zadataka. Uspostavljanje vrhovnih revizionih institucija i potrebni stepen njihove nezavisnosti ustanovit će se ustavom; detalji se definišu zakonom. Posebno će se garantovati odgovarajuća pravna zaštita od strane vrhovnog suda protiv bilo kakvog uplitanja u nezavisnost i mandat za vršenje revizije vrhovne revizije institucije.

To uključuje, ali nije ograničeno na:

- Prevenciju korupcije i nepravilnosti kada je u pitanju rutinski rad revizije;
- Podizanje javne svijesti o korupciji i drugim nepravilnostima kroz pravovremeno i javno objavljivanje nalaza revizije revizijskih institucija;
- Poboljšanje metoda i alata za borbu protiv korupcije i drugih vrsta nepravilnosti;
- Alarmiranje na slučajeve koji su nepravilni te
- Saradnja s drugim institucijama u prevenciji korupcije.

Jedan od načina da se svaka institucija „uhvati u koštac“ sa korupcijom u vlastitim redovima jeste i donošenje vlastitih planova i strateških dokumenata u kojima će definisati aktivnosti i mjere i koje je potrebno provoditi da bi se smanjio broj prilika da do korupcije dođe, onemogućila mogućnost za pojavu korupcije ili da bi se korupcija u potpunosti eliminisala.

Strategija za prevenciju korupcije Ureda za reviziju institucija Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Strategija) donosi se na osnovu ISSAI standarda 5700 i obaveza proisteklih iz Strategije za borbu protiv korupcije 2015.-2019. i ima za cilj da - putem efikasnog preventivnog djelovanja - smanji mogućnosti za korupciju u obavljanju poslova revizije javnog sektora te kroz jačanje uticaja revizije u društvu pruži aktivan doprinos prevenciji korupcije u institucijama BiH i efikasnosti, ekonomičnosti i efektivnosti javne administracije.

1. Vizija

S povećanjem javne svijesti, potreba za javnom odgovornošću osoba ili subjekata koji upravljaju javnim dobrima postaje sve više evidentna, tako da postoji potreba za procesom osiguravanja odgovornosti koji treba postaviti i provesti učinkovito.

Ured za reviziju institucija Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ured) će u tom smislu jačati svoju lidersku poziciju i biti modelom dobrog upravljanja, odgovornosti i transparentnosti, i neće tolerisati korupciju u dijelu svoje nadležnosti. Građani BiH će imati povjerenja u vladavinu zakona i otvorenu poziciju Ureda, koja podrazumijeva učinkovitost, efikasnost i pouzdanost.

2. Opći cilj Strategije za prevenciju korupcije

Uloga Ureda u suzbijanju rizika za pojavu korupcije i prevare dominantno je preventivnog karaktera, odnosno nema represivnu funkciju.

Zadatak Ureda se sastoji u objavljivanju izvještaja o reviziji, davanju savjeta – preporuka te saradnji sa drugim institucijama.

Ureda, kroz obavljanje neovisnih eksternih revizija i objavljivanje izvještaja o reviziji, davanje savjeta – preporuka drugim institucijama, nastoji rezultate svoga rada što je to više moguće približiti širokom spektru korisnika, od Parlamentarne skupštine BiH, preko revidiranih tijela i izvršne vlasti, agencija za provođenje zakona, pravosuđa, medija, javnosti, nevladinih organizacija koje skupa sa Uredom čine sistem kojim se osigurava, transparentnost, svrsishodnost i javna odgovornost u trošenju javnog novca.

Opći cilj Strategije je da se dominantno preventivnim djelovanjem, pruži puni doprinos smanjenju nivoa korupcije u BiH, te ojača povjerenje u rad Ureda, jedne od ključnih institucije vlasti u BiH.

4. Ciljevi

1. Puni kapacitet neovisnosti Ureda za reviziju kroz uvrštavanje u Ustav i finansijska samostalnost Ureda.
2. Osnaživanje uloge Ureda za reviziju institucija BiH u prevenciji korupcije u drugim institucijama.
3. Efikasno upravljanje prevencijom korupcije unutar Ureda, educiranje osoblja i podizanje svijesti o štetnosti korupcije.
4. Aktivan doprinos prevenciji korupcije u društvu, jačanje efikasnosti, ekonomičnosti i efektivnosti javne administracije, te saradnja sa međunarodnim organizacijama.

5. Načela³

Prevenција na suzbijanju korupcije je odgovornost Ureda u zakonom datim okvirima. U tom smislu, Ured će biti otvoren za svaku vrstu saradnje sa domaćim i međunarodnim institucijama.

Korupcija je sistemski problem, i stoga, da bi se ista sprečavala unutar organizacija, aktivnosti na prevenciji korupcije moraju postati sastavni dio procesa upravljanja.

Efikasno suzbijanje i upravljanje korupcijom može se postići samo koordiniranim naporima nosilaca javnih funkcija i javnih službenika uz aktivnu podršku privrede, a u potpunosti iskorištavajući mogućnosti za međunarodnu saradnju.

Novi izazovi i potreba da se odgovori na sve veća očekivanja građana BiH u borbi protiv korupcije zahtijevaju provođenje novog institucionalnog pristupa uz korištenje dostignuća, prakse i pouka iz prošlosti. Obaveza je svakog građanina i javnog službenika da ima aktivnu ulogu u suprotstavljanju korupciji. Svaki građanin ima moralnu obavezu da prijavi svaki oblik korupcije.

S obzirom na složenost problema korupcije, njen izravni uticaj na poštivanje temeljnih društvenih vrijednosti, vladavine prava i samoodrživog razvoja, neophodno je pridržavati se sljedećih načela u primjeni Strategije:

- **Vladavina prava**
Usklađenost pravnih akata i svih radnji pravnih subjekata sa zakonom.
- **Zasnovanost na činjenicama**
Planiranje, praćenje i procjena ispunjenosti antikorupcijskih zadaća treba se zasnivati na činjenicama.
- **Dobra praksa**
Usaglašavanje antikorupcijskih aktivnosti sa dobrim praksama na polju suprotstavljanja korupciji i u ostalim tranzicijskim zemljama, učenjem na greškama, uočenim obrascima koruptivnog ponašanja i njihovog uzroka u sistemu.

³ ISSAI 10 – Meksička deklaracija: Osam ključnih načela: Postojanje odgovarajućeg i djelujućeg ustavnog/zakonskog okvira te stvarna – de facto primjena odredaba ovog okvira; Nezavisnost rukovodilaca VRI i njenih članova (za institucije kolegijalnog tipa) uključujući i sigurnost njihovih pozicija i imunitet koji se odnosi na normalno vršenje i ispunjavanje njihovih dužnosti; Dovoljno širok mandat te punu slobodu u vršenju funkcije VRI; Neograničen pristup informacijama; Prava i obaveza u pogledu izvještavanja o radu; Sloboda u odlučivanju o sadržaju i vremenu revizionih izvještaja te vremenu njihovog objavljivanja i distribuisanja; Postojanje efektivnih mehanizama za praćenje ispunjavanja preporuka koje daju VRI; Finansijska i upravljačka/upravna autonomija i raspoloživost odgovarajućih ljudskih, materijalnih i finansijskih resursa.

- **Sveobuhvatnost i inkluzivnost**
Uključenost najvećeg broja aktera i širenje utjecaja što je moguće većeg broja faktora koji doprinose prevenciji korupcije.
- **Transparentnost i participativnost**
Pravovremeno upoznavanje javnosti je moćno sredstvo za sprečavanje korupcije.
- **Nepriistrasnost i stručnost**
Politička i druga neutralnost i kompetentnost za ispunjavanje antikorupcijskih zadaća.
- **Orijentiranost na učinak**
Utvrđivanje jasnih, mjerljivih i ostvarivih ciljeva Strategije i Akcionog plana.

6. Načini provođenja i praćenje implementacije Strategije i Akcionog plana

- Usvajanje Akcionog plana sa utvrđenim linijama odgovornosti i vremenskim okvirom za implementaciju.
- Osiguravanje dobrog upravljanja i efikasnog provođenja.
- Prikupljanje informacija o implementaciji Strategije i Akcionog plana.
- Izrada periodičnih izvještaja u kojima bi se naveo napredak u odnosu na svaki ključni prioritet koji je u fazi provođenja.
- Evaluacija implementacije Strategije i izrada nacrtu projekta za pripremu nove strategije.

7. Tijela za provođenje i korisnici

Ured za reviziju direktno odgovara parlamentu kojem dostavlja sva izvješća o izvršenim revizijama. Zakonodavna vlast (parlamentarna skupština BiH i nadležne parlamentarne komisije), na osnovu nalaza i preporuka iz izvještaja o reviziji, donose zaključke prema institucijama vlasti (izvršna vlast) o daljnjem postupanju po preporukama revizije. Ured za reviziju institucija BiH informiše organe za provođenje zakona o svim slučajevima u kojima postoje indicije na značajna kršenja zakona i postojanje korupcije.

U ovom je smislu od posebne važnosti praksa javnog objavljivanja izvještaja o reviziji koje provodi Ured za reviziju institucija BiH, a što je dostupno građanima, medijima, institucijama civilnog društva i privatnom sektoru.

- Ured za reviziju institucija BiH
- Zakonodavna vlast - Parlamentarna skupština BiH
- Izvršna vlast - Vijeće ministara BiH i državne institucije,
- Udruženja i institucije civilnog društva,
- Građani,
- Mediji,
- Privatni sektor

Ured za reviziju institucija BiH, kroz objavljivanje pojedinačnih a potom i godišnjeg izvještaja o izvršenoj reviziji, nastoji, što je to više moguće, približiti rezultate širokom spektru korisnika, od Parlamentarne skupštine BiH preko revidiranih tijela i izvršne vlasti, agencija za provođenje zakona, pravosuđa, medija, javnosti i nevladinih organizacija, a sve s ciljem osiguranja transparentnosti, svrsishodnosti i odgovornosti u trošenju javnog novca.

8. Strateški ciljevi, programi i aktivnosti

Iako su predstavljeni zasebno, svi strateški ciljevi su u tijesnoj vezi, jer željeni efekti se mogu postići samo ukoliko svi ciljevi budu tretirani s jednakom važnošću.

Provođenje preventivnih mjera zavisi i od jačanja institucionalnih kapaciteta i normativnog okvira za borbu protiv korupcije. Stoga revizori javnog sektora pri planiranju i obavljanju revizije uzimaju u obzir i dodatne odgovornosti i sa njima povezane rizike od prevara.⁴

Strateški ciljevi su razrađeni kroz prioritetne strateške programe, iz kojih proizlaze mjere za njihovo provođenje, koje se operacionaliziraju kroz akcioni plan, sa precizno određenim aktivnostima, izvršiocima tih aktivnosti iz različitih oblasti, pokazateljima uspješnosti, rokovima i planiranim sredstvima.

1. PUNI KAPACITET NEOVISNOSTI UREDA ZA REVIZIJU KROZ UVRŠTAVANJE U USTAV I FINANSIJSKA SAMOSTALNOST UREDA

Strateški programi :

- ✓ *Uvrštavanje Ureda za reviziju kao ustavne kategorije sa ciljem jačanja njegove samostalnosti i neovisnosti u obavljanju aktivnosti iz nadležnosti*
- ✓ *Jačanje finansijske neovisnosti Ureda kroz uvođenje jednolinijskog budžeta koji podrazumijeva da Ured ima odobrenje da traženu sumu godišnjeg budžeta, po odobrenju, samostalno raspoređuje po potrebnim kategorijama troškova*

Aktivnosti strateškog programa *Uvrštavanje Ureda za reviziju kao ustavne kategorije sa ciljem jačanja njegove samostalnosti i neovisnosti u obavljanju aktivnosti iz nadležnosti:*

1. Javna kampanja isticanja važnosti uvrštavanja Ureda u Ustav BiH sa ciljem podizanje svijesti kod nadležnih organa i javnosti o značaju Ureda kao ustavne kategorije
2. Provođenje konsultacija sa međunarodnim stručnjacima koji pružaju podršku radu Ureda o modalitetima realizacije ovih aktivnosti

⁴ *Ciljevi finansijske reviziju u javnom sektoru često prevazilaze samo davanje mišljenja o tome da li su finansijski izvještaji sastavljeni, po svim bitnim pitanjima, u skladu sa primjenjivim okvirom izvještavanja. ISSAI 1240*

3. Inicijativa prema nadležnim tijelima i javnosti da se pitanje eksterne revizije uvrsti u Ustav BiH

Aktivnosti strateškog programa Jačanje finansijske neovisnosti Ureda kroz uvođenje jednolinijskog budžeta koji podrazumijeva da Ured ima odobrenje da traženu sumu godišnjeg budžeta, po odobrenju, samostalno raspoređuje po potrebnim kategorijama troškova:

1. Poduzimanje mjera na iznalaženju rješenja pa kojem će Ured imati poseban podračun u okviru Jedinственog računa trezora
2. Javna kampanja isticanja važnosti potpune finansijske neovisnosti Ureda u skladu sa dobrom praksom u EU.

2. OSNAŽIVANJE ULOGE UREDA ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BIH U PREVENCIJI KORUPCIJE U DRUGIM INSTITUCIJAMA

Strateški programi:

- ✓ *Razvijati i provoditi preventivne antikorupcijske aktivnosti*
- ✓ *Izrada i provođenje/implementacija plana integriteta kako bi se odredila radna mjesta koja su najpodložnija korupciji, te preduzele odgovarajuće mjere kako bi se te manjkavosti otklonile*

Aktivnosti strateškog programa *Razvijati i provoditi preventivne antikorupcijske aktivnosti:*

1. Razvijati kulturu integriteta i etičnosti kroz transparentnost, nepristrasnost i stručnost u radu
2. Razgraničiti dužnosti, uključiti dvostruke kontrole, vršiti rotaciju osoblja i poslova, te nadzor drugih antikorupcijskih aktivnosti koje provode institucije
3. Donijeti Etički kodeks, zasnovan na evropskoj pozitivnoj praksi kako bi se postavili jednoobrazni standardi ponašanja

Aktivnosti strateškog programa *Izrada i provođenje/implementacija plana integriteta kako bi se odredila radna mjesta koja su najpodložnija korupciji, te preduzele odgovarajuće mjere kako bi se te manjkavosti otklonile:*

1. Praćenje donošenja i implementacije Planova integriteta u institucijama
2. Provoditi kontinuirano praćenje da li institucije vrše identifikaciju područja poslovanja u kojima je mogućnost za pojavu korupcije najvjerojatnija
3. Provoditi detaljnu analizu preduzetih aktivnosti na prevenciji korupcije te evaluacija njenih učinaka

3. JAČANJE KAPACITETA UREDA ZA EFIKASNO UPRAVLJANJE PREVENCIJOM KORUPCIJ
EFIKASNO UPRAVLJANJE PREVENCIJOM KORUPCIJE UNUTAR UREDA, EDUCIRANJE
OSOBLJA I PODIZANJE SVIJESTI O ŠTETNOSTI KORUPCIJE

Strateški programi:

- ✓ *Izgradnja kapacitete kako bi se na efikasan način provodili programi za prevenciju korupcije, educiralo osoblje Ureda i podigla svijest o rizicima od korupcije*
- ✓ *Kontinuirano unapređivati postojeće ljudske i materijalne kapacitete Ureda kroz osiguranje optimalnih uslova za rad osoblju Ureda s ciljem jačanja njihovog profesionalnog integriteta*
- ✓ *Razvijati i provoditi neophodne programe obuke zaposlenika Ureda s ciljem nastavka procesa educiranja o opasnostima korupcije i sredstvima za njeno suzbijanje*
- ✓ *Unapređenje odnosa s javnošću kako bi se osigurao proaktivan odnos s medijima*

Aktivnosti strateškog programa Izgradnja kapacitete kako bi se na efikasan način provodili programi za prevenciju korupcije, educiralo osoblje Ureda i podigla svijest o rizicima od korupcije:

1. Izraditi i usvojiti sve relevantne smjernice, standardne operativne procedure i uputstva za zaposlenike, koji bi trebali postati sastavni dio obuke zaposlenika
2. Izvršiti procjenu postojećih i željenih kapaciteta Ureda u procesu provođenja ciljeva iz Strategije
3. Kreirati plan potreba Ureda za jačanje kapaciteta iz oblasti prevencije korupcije
4. Izvršiti reviziju i monitoring provedenih aktivnosti, te predložiti neophodne promjene

Aktivnosti iz strateškog programa Kontinuirano unapređivati postojeće ljudske i materijalne kapacitete Ureda kroz osiguranje optimalnih uslova za rad osoblju Ureda s ciljem jačanja njihovog profesionalnog integriteta

1. Procjena postojećih uslova za rad osoblja Ureda i provođenje analize potreba za budućim aktivnostima koje će doprinijeti jačanju profesionalnog integriteta uposlenih
2. Implementacija mjera predviđenih Planom integriteta Ureda
3. Preduzeti specifične mjere s ciljem uvođenja testiranja integriteta za svo osoblje koje radi na mjestima koja su, u procesu procjene rizika/izrade planova integriteta, definirana kao mjesta visokog rizika.

Aktivnosti strateškog programa *Razvijati i provoditi neophodne programe obuke zaposlenika Ureda s ciljem nastavka procesa educiranja o opasnostima korupcije i sredstvima za njeno suzbijanje:*

1. Procijeniti potrebe za obukom
2. Osmisliti interaktivne, lako pristupačne metode obučavanja zaposlenika (*online* sadržaji, interaktivni video materijali i slično)
3. Na osnovu programa obuke, proći bar jednu obuku iz oblasti etike ili prevencije korupcije.

Aktivnosti strateškog programa *Unapređenje odnosa s javnošću kako bi se osigurao proaktivan odnos s medijima:*

1. Unapređenje i implementacija strategije javne komunikacije
2. Evaluacija plana komunikacije i njenih učinaka

3. AKTIVAN DOPRINOS PREVENCIJI KORUPCIJE U DRUŠTVU, JAČANJE EFIKASNOSTI, EKONOMIČNOSTI I EFEKTIVNOSTI JAVNE ADMINISTRACIJE, TE SARADNJA SA MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA

Strateški programi

- ✓ *Stalno naglašavanje upravljačke i moralne odgovornosti odnosno važnosti etičkog ponašanja, prevencije i detekcije prevare i korupcije u javnom sektoru*
- ✓ *Unapređenje saradnje sa organizacijama za provođenje zakona, međunarodnim organizacijama, organizacijama civilnog društva i medijima koje djeluju u mreži antikorupcijskih aktivnosti*

Aktivnosti strateškog programa Stalno naglašavanje upravljačke i moralne odgovornosti odnosno važnosti etičkog ponašanja, prevencije i detekcije prevare i korupcije u javnom sektoru:

1. Kroz provođenje aktivnosti iz nadležnosti Ureda skretati pažnju institucijama BiH i javnosti o značaju preventivnih aktivnosti koje su institucije dužne poduzimati kroz usvojene strateške dokumente.

Aktivnosti strateškog programa Unapređenje saradnje sa organizacijama za provođenje zakona, međunarodnim organizacijama, organizacijama civilnog društva i medijima koje djeluju u mreži antikorupcijskih aktivnosti:

1. Unapređivati komunikaciju sa organima za provođenje zakona u BiH u aspektu koji se tiče provedbe dijelova zakona o Reviziji institucija BiH, te eventualnog postupanja nadležnih po osnovu nalaza revizije
2. Učešće i organizacija sastanaka i debata sa organizacijama civilnog društva i medija o značaju preventivnih aktivnosti u odnosu na korupciju kao i uloge Ureda u ovom procesu
3. Aktivna međunarodna saradnja sa strukovnim organizacijama i ostalim međunarodnim organizacijama kako bi se postigao najviši mogući stepen usklađenosti sa međunarodnim konvencijama za borbu protiv korupcije, praksom revizorskog suda EU i standardima

Borba protiv korupcije u Bosni i Hercegovini – pravni okvir

Pored seta pravnih dokumenata⁵, proisteklih iz ispunjavanja uslova iz *Mape puta*, usvojen je i **Zakon o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije**, (Službeni glasnik BiH, broj 103/09, 58/13), **Strategija za borbu protiv korupcije i Akcioni plan za njeno provođenje za period 2010- 2015 godine**, kao i **Strategija za borbu protiv korupcije i Akcioni plan za njeno provođenje za period 2015- 2019 godine**.

Ovi dokumenti predstavljaju neophodan pravni okvir za preduzimanje najodlučnijih mjera u prevenciji korupcije.

⁵ Usvojeni su: *Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona BiH i Zakona o krivičnom postupku, Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, Strategija za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u BiH i Akcioni plan za njeno provođenje od 2009.- 2013. godine, Strategija za borbu protiv organizovanog kriminala, Strategija za reintegraciju povratka po osnovu Sporazuma o readmisiji,*

Zakon o reviziji institucija Bosne i Hercegovine

Ured za reviziju radi u skladu sa međunarodnim revizionim standardima i Zakonom o reviziji institucija BiH (Službeni glasnik BiH, broj 12/06) i - ako smatra da te aktivnosti nisu u skladu s njegovim dužnostima, ili ako bi njihovo obavljanje spriječilo ispunjenje obaveza Ureda za reviziju po ovim standardima i Zakonu - nije nadležan za preduzimanje bilo kakve aktivnosti, izvan onih koje se zahtijevaju standardima i Zakonom.

Ured za reviziju dužan je, nakon što obavijesti voditelja revidirane institucije, osim ukoliko to neće utjecati na istragu, obavijestiti tijela za provedbu Zakona da su primijećene indikacije o postojanju značajnih kršenja. U takvim situacijama, Ured za reviziju dužan je također obavijestiti Ministarstvo financija i trezora BiH i resornog ministra.

Zakon o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije

Zakonom o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (Službeni glasnik BiH, br. 103/09 i 58/13) se osniva Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (u daljem tekstu: Agencija) s ciljem prevencije uticaja korupcije na razvoj demokratije i poštivanja osnovnih ljudskih prava i sloboda, kao i uticaja na podrivanje ekonomskog i privrednog razvoja BiH, te svih ostalih oblika uticaja na društvene vrijednosti, kao i za koordinaciju borbe protiv korupcije⁶. Agencija je nezavisna i samostalna upravna organizacija, koja za svoj rada odgovara Parlamentarnoj skupštini BiH.

Osnovni zadaci Agencije su: identifikovanje i eliminisanje uzroka korupcije; odvracanje lica od činjenja krivičnih djela u vezi s korupcijom⁷; osiguranje i unapređenje pravnog okvira za prevenciju korupcije⁸; podsticanje učešća civilnog društva u prevenciji korupcije; podizanje svijesti javnosti i stvaranje odnosa netolerancije prema korupciji; edukacija i bolje upoznavanje društva o uzrocima i posljedicama uticaja korupcije, te o aktivnom učešću u njegovoj prevenciji; promovisanje transparentnog i odgovornog rada organa i institucija u BiH.

U vršenju poslova iz svoje nadležnosti Agencija donosi antikoruptivne mjere, preporuke i instrukcije, te daje mišljenja i pokreće inicijative.

6 Članom 2. Zakona propisano je da 'korupcija označava svaku zloupotrebu moći povjerene javnom službeniku ili licu na političkom položaju na državnom, entitetskom, kantonalnom nivou, nivou Brčko Distrikta BiH, gradskom ili općinskom nivou, koja može dovesti do privatne koristi. Korupcija posebno može uključivati direktno ili indirektno zahtijevanje, nuđenje, davanje ili prihvatanje mita ili neke druge nedopuštene prednosti ili njenu mogućnost, kojima se narušava odgovarajuće obavljanje bilo kakve dužnosti ili ponašanja očekivanih od primaoca mita'.

7 'Korupcija se odnosi na ponašanje ljudi iz javnog i ekonomskog života, kroz koji zloupotrebljavaju moć ili uticajne pozicije na svoju vlastitu, ličnu korist'. (Priručnik za javne nabavke, Agencija za javne nabavke, 2009.)

8 'Korupcija se u operativnom smislu definiše kao zloupotreba povjerene moći radi privatne dobiti. Plaćanja radi olakšica, gdje se miti plaća kako bi se ostvario preferencijalan tretman za nešto što je primalac mita dužan obaviti u skladu sa zakonom, predstavlja korupciju u skladu sa pravilom. Nasuprot tome, mito koji se plaća radi ostvarivanja usluga koje je primaocu mita zabranjeno pružiti, definiše se kao korupcija u suprotnosti sa pravilom'. ('Uloga i odgovornost vrhovnih institucija za reviziju', usvojeno na 44. sjednici Koodinacionog odbora VRI u BiH, 2008.)

Strategija za borbu protiv korupcije 2015.-2019.

Vijeće ministara BiH, na prijedlog Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH (Agencija), je donijelo Strategiju za borbu protiv korupcije 2015. – 2019. i Akcijski plan za njezino provođenje na 6. Sjednici VM od 07.05.2015.

U procesu izrade Strategije, Ured za reviziju je imao primjedbe na određene segmente ovog dokumenta ali Agencija nije uvrstila date primjedbe revizije u konačni tekst Strategije. Obzirom da o istim nije upoznala ni VM, Koordinacioni odbor vrhovnih institucija za reviziju je donio Zaključak kojim se ograđuje od sadržaja Strategije za borbu protiv korupcije 2015.-2019. godine, odnosno Akcijskog plana za provedbu navedene Strategije u dijelovima koje se odnose na institucije revizije u Bosni i Hercegovini.

Reference:

1. ISSAI 5700 – Vodič za reviziju za prevenciju korupcije
2. Građanskopravna konvencija o korupciji Vijeća Evrope.
3. Konvencija o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenoga krivičnim djelom.
4. Konvencija Ujedinjenih naroda protiv korupcije.
5. Konvencija Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala.
6. Krivičnopravna Konvencija o korupciji Vijeća Evrope.
7. Odluka Vijeća EU o principima, prioritetima i uslovima sadržanim u Evropskom partnerstvu sa Bosnom i Hercegovinom i opoziv Odluke 2006/55/EZ, Brisel, 18.02.2008. godine.
8. Zakon o reviziji institucija BiH (Službeni glasnik BiH, broj 12/06)
9. Strategija za borbu protiv korupcije (2015.-2019.) i Akcioni plan za provedbu Strategije za borbu protiv korupcije (2015.-2019.).
10. Zakon o Agenciji za prevenciju korupcije i borbu protiv korupcije (Službeni glasnik BiH, broj 103/09, 58/13).
11. Zakon o sukobu interesa u institucijama vlasti Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH“, broj 16/02, 14/03, 12/04, 63/08, 18/12, 87/13).
12. Zakon o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju u institucijama BiH (Službeni glasnik BiH, broj 100/13).
13. ISSAI 1 - Limska deklaracija.
14. ISSAI 10 – Meksička deklaracija.
15. ISSAI 1240 – Odgovornost revizora u pogledu prevare u reviziji finansijskih izvještaja.